Systém vzdělávání pracovníků VŠE v oblasti zajišťování a hodnocení kvality

Posudek oponenta

prof. Ing. Jakub Fischer, Ph.D., 18. 12. 2020

Návrh Systému vzdělávání pracovníků VŠE v oblasti zajišťování a hodnocení kvality zpracovaný autorskou dvojicí V. Skočdopolová, D. Gunina je bezesporu kvalitním dílem, který umožní výrazným způsobem rozvíjet proces zajišťování a vnitřního hodnocení kvality na VŠE žádoucím směrem.

Plně souhlasím s úvodní tezí autorek, že zajišťování a (vnitřní) hodnocení kvality (vzdělávací, tvůrčí a souvisejících) činností na VŠE není úkolem pouze pro management na úrovni VŠE či jejích fakult, ale je třeba do něj zapojit i pracovníky na dalších řídících úrovních. Z dlouhého seznamu pracovních pozic, které mají nějakou pravomoc a odpovědnost v rámci systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality, autorky vybraly čtyři, na jejichž vzdělávání se chtějí zaměřit (garanty studijních programů, vedlejších specializací a předmětů, a dále vedoucí kateder). S tímto výběrem jednoznačně souhlasím, byť mi není zcela jasné, zda autorky počítají i se systémem vzdělávání pracovníků při hodnocení jiné než vzdělávací činnosti (pokud ne, bylo by to asi vhodné v úvodu dokumentu vymezit).

Před navrženou první fází, k níž se ještě vrátím, navrhuji v rámci procesu systému vzdělávání zařadit „nultou fázi“. V této nulté fázi by podle mého názoru měly být (i) citlivou formou ověřeny současné znalosti pracovníků na jednotlivých pozicích v oblasti řízení kvality, což kromě jiného v budoucnu umožní zjistit efekt provedených školení a (ii) zjištěny potřeby pracovníků na jednotlivých pracovních pozicích, ideálně nikoli pouze potřeby bezprostředně se vztahující ke vzdělávání. Obě dvě části „nulté fáze“ umožní celý systém vzdělávání ještě před jeho spuštěním mnohem lépe nastavit a navíc přispějí i k určité formě „evangelizace“ v dané oblasti. Po zkušenostech s nedávným dotazníkem k LMS se přikláním ke spíše stručnější formě dotazníkového šetření, doprovázeného případně hloubkovými rozhovory, a ke spolupráci s odborníky v oblasti statistiky již ve fázi přípravy dotazníku.

Autorky v první fázi navrhují seznámit pracovníky s jejich povinnostmi a odpovědnostmi (přidal bych i slovo „pravomocemi“) v oblasti zajišťování a vnitřního hodnocení kvality s využitím schématických znázornění, která zároveň budou k dispozici na intranetu. Schématická znázornění velmi oceňuji, jedná se o graficky výrazně přitažlivější formu oproti „lineárnímu“ textu vnitřního předpisu (tzv. Pravidla kvality“). Určitou polemiku by bylo možné vést o způsobu seznámení, kdy autorky navrhují prezentovat toto na kolegiích děkana „a v případě zájmu i na dalších fórech, kam by nás přizvali děkani“. Osobně se domnívám, že toto může být funkční nejvýše směrem k cílové skupině vedoucích kateder (kteří zpravidla členy kolegia děkana jsou), nicméně s ohledem na dosavadní zkušenosti s přenosem informací (a zejména potřebného entusiasmu) z kolegií děkana na nižší úroveň se důvodně obávám, že efekt takto prováděných školení nebude směrem ke garantům příliš účinný. Navrhuji využít covidové situace a již od začátku naplánovat online školení pro jednotlivé skupiny garantů s tím, že by bylo možné začít na úrovni vedoucích kateder a garantů studijních programů, následně provést zpětnou vazbu a teprve po jejím vyhodnocení pokračovat na úrovni garantů předmětů (kde je možné začít například od garantů povinných předmětů). Autorky nenaznačují, jakým způsobem budou jednotlivé odpovědné pracovníky seznamovat s pravomocemi a odpovědnostmi. Domnívám se, že by měly být do školení zařazeny modelové situace či příklady dobré (a též špatné) praxe.

Protože vytipované cílové skupiny mají za úkol provést primárně hodnocení kvality vzdělávací činnosti, měli by být do nastavení celého procesu zapojeni (nebo o něm alespoň v dostatečné míře informováni) proděkani pro studijní a pedagogickou činnost.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ - Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Vzhledem k tomu, že systém zajišťování a vnitřního hodnocení kvality je poměrně nový (klíčový dokument „Pravidla kvality“ vznikal „na zelené louce“ v návaznosti na tzv. velkou novelu vysokoškolského zákona účinnou od 1. 9. 2016), měla by z celého systému vzdělávání včetně ex ante i ex post získané zpětné vazby vzejít i identifikace sporných bodů a otevřených otázek celého systému řízení kvality tak, aby jej případně bylo možné v budoucnu novelizovat.

Nad rámec vlastního vzdělávacího systému doporučuji přemýšlet, nakolik je možné jednotlivým odpovědným pracovníkům poskytovat při plnění jejich úkolů celoškolní či celofakultní datovou podporu, což sníží jak administrativní zátěž těchto pracovníků, tak riziko plynoucí z využívání různých a vzájemně nesrovnatelných zdrojů dat.

Závěrem si dovolím upozornit, že skutečná realizace systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality vyžaduje silného „ambasadora“ na úrovni vedení VŠE i jejích fakult; pokud si klíčoví řídící pracovníci na úrovni top managementu nevezmou dané téma „za své“, hrozí riziko, že celý systém skončí pouze dalším navýšením administrativy bez potřebného reálného efektu na zvýšení kvality.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY